

A gyermekpszichiátriai kórképek diagnózisa, formuláció

Dr. Vetró Ágnes SZTE ÁOK Gyermekpszichiátria

A gyermekpszichiátria kórképek okai: Az összes betegséghez hasonlóan a gyermekpszichiátriai kórképek is három etiológiai tényezőre vezethetők vissza: biológiai (genetikai, veleszületett vagy szerzett ártalmak), pszichológiai (az adaptív fejlődést gátló, vagy megzavaró megbirkózási stratégiák) és szociális (nem megfelelő környezeti hatások) okokra. Ezek az egyes betegségeknél –sőt gyermekeknél is- különböző mértékben szerepelnek kiváltó tényezőként. A diagnosztikai vizsgálat menetének mindezért mindhárom területre ki kell terjednie.

A diagnosztikus folyamat menete

A gyermekpszichiátriai diagnózis kialakításában multidiscplináris team vesz részt, mely gyermekpszichiáterből, pszichológusból, gyógypedagógusból és szociális munkásból áll)

Biográfiai analízis: Bio-pszicho-szociális szempontból végigköveti a gyermek életútját a fogamzástól a jelen életkorig. Figyelembe veszi a biológiai, pszichológiai fejlődést, és azt a szociális környezetet is amiben a gyermek él.

Családi anamnézis: részletes elemzése, mert ez az a környezet, mely a gyermekre a korai fejlődés idején a legnagyobb hatással van.

Fizikális vizsgálat: Belsővizsgálat mindig része kell, hogy legyen a gyermek pszichiátriai vizsgálatának is, egyrészt, mert ki kell zárni, hogy a pszichiátriai betegség nem-e valamilyen általános állapothoz kötődik, másrészt, mert az esetleg alkalmazásra kerülő gyógyszerek okozhatnak szomatikus eltéréseket (EPS, vese, máj, szív, központi idegrendszer). Ennek megfelelően a vizsgálatot műszeres vizsgálatokkal is szükséges lehet kiegészíteni (EKG, EEG, MRI, máj és vesefunkciós vizsgálatok).

Kognitív és/vagy viselkedéstérképezés: Történhet közvetlen viselkedés-megfigyelés vagy interjúk segítségével. (Exploráció, nyitott- szemiszerkeztált- szerkeztált interjúk, klinikai becslőskálák)

Pszichológiai tesztvizsgálatok: teljesítménytesztek (MAWGYI, Budapesti Binet, stb.), projektív tesztek (CAT, TAT, Világ-teszt, stb.)

Szociális helyzetelemzés: a családi és iskolai környezettel való közvetlen kapcsolatfelvétel, a gyermek helyzetének megállapítására.

Gyógypedagógiai felmérés: elsősorban a beszéd és az iskolai készségek zavarainak gyanúja esetén kerül alkalmazásra.

Formuláció:

Célja, hogy a kezelési terv elkészítéséhez és a prognózis felállításához szükséges klinikai adatokat integrálja. A diagnózistól eltérően nem kategorizáló (nomotetikus), hanem ideographikus (egyéni képet felrajzoló) funkciót tölt be. Először röviden a jelen probléma (tünet) leírása szükséges, majd a klinikus értelmezi az esetet. A fő megválaszolandó kérdések: miért ezzel a problémával, miért éppen most, miért éppen ez a beteg küzd.

Az alkalmazandó szempontok: a)hajlamosító-, b)kiváltó- és c)fenntartó tényezők, valamint d)protektív (védő) faktorok felmérése.

Minden tételnél lehetőleg mérlegelendő a biológiai, pszichológiai és szociális oldal. A formuláció az eset világos, logikus magyarázata, tehát értelmezett leírás, amiből a kezelés módja egyenesen következik, célszerű megírni már az interjúk elkészítése után. Ennek alapján lehetséges az eset megvitatása a multidiszciplináris team tagjaival. Természetesen újabb információk hatására szükség lehet a formuláció revíziójára.

Irodalom:

Practice parameters for the psychiatric assessment of infants and toddlers (1997)
J. Am. Acad. Child. Adolesc. Psychiatry 36:10 Supplement 21- 34

Practice parameters for the psychiatric assessment of children and adolescents (1997)
J. Am. Acad. Child. Adolesc. Psychiatry 36:10 Supplement 4-18

Magyarország célba ér

